

معرفی قوم آریایی و آیین هندو/ عقاید و رسوم عجیب هندی‌ها

«اعتقاد به جلوه‌گری خدایان به شکل انسان و حیوان»، «ممنوعیت خوردن گوشت گاو و استفاده از پوست آن و در عوض نوشیدن ادرار آن برای تبرک» و «خودسوزی زن در مرگ شوهر» از جمله رسومات خرافی میان هندوان است.

آشنایی با ادیان جهان

معرفی قوم آریایی و آیین هندو/ عقاید و رسوم عجیب هندی‌ها

«#؛ اعتقاد به جلوه‌گری خدایان به شکل انسان و حیوان»، «#؛ ممنوعیت خوردن گوشت گاو و استفاده از پوست آن و در عوض نوشیدن ادرار آن برای تبرک» و «#؛ خودسوزی زن در مرگ شوهر» از جمله رسومات خرافی میان هندوان است.

به گزارش خبرنگار آیین و اندیشه خبرگزاری فارس، هند یا هندوستان با نام رسمی جمهوری هندوستان، کشوری در جنوب آسیا است که پایتخت آن دهلی نو است.

هند از شمال باختری با پاکستان؛ از شمال با چین، بوتان، نپال و تبت؛ و از شمال خاوری با برمه و بنگلادش همسایه است. همچنین هند از باختر با دریای عرب (بحر مکران)، از خاور با خلیج بنگال، و از جنوب نیز با اقیانوس هند مرز آبی دارد.

بیشتر سرزمین هند پست و هموار است و رشته کوه هیمالیا که در شمال کشور قرار دارد باعث شده است که رطوبت و ابرهای باران‌زا به شمال آسیا نفوذ نکند و در نتیجه هند کشوری پرباران و مرطوب و دارای خاک بسیار حاصل‌خیز است. این موضوع باعث شده است که این کشور بتواند جمعیت بسیاری را در خود جای دهد.

هند دومین کشور پر جمعیت دنیا پس از چین به شمار می‌آید. بندر بمبئی با جمعیتی نزدیک به 14 میلیون، پرجمعیت‌ترین شهر هند است.

هند دارای تاریخ و فرهنگ بسیار کهن و پرباری است که به 3000 سال پیش از میلاد می‌رسد. هند سرزمین نژادها، زبان‌ها، آیین‌ها و فرهنگ‌های فراوان و گوناگون است. در هند صدها زبان و هزاران گویش و لهجه وجود دارد. علاوه بر دو زبان هندی و انگلیسی که در قانون اساسی این کشور زبان رسمی اعلام شده است. 22 زبان دیگر در یک یا چند ایالت موقعیت زبان رسمی را دارند.

قوم آریا

حدود 3500 سال پیش قومی که خود را آریا (Arya) یعنی نجیب و شریف می‌خواندند، از آسیای مرکزی به اطراف رود سند (در جنوب پاکستان کنونی) مهاجرت کردند و با پیشروی به سوی مشرق، سرزمینی را که بعدها هندوستان نامیده شد، در معرض تاخت و تاز خود قرار دادند.

در همان روزگار دسته‌ای دیگر از قوم آریا به سرزمینی مهاجرت کردند که پس از آن ایران نام گرفت. دسته‌های دیگری از قوم آریا به اروپا رفتند.

بنابراین آریا نامی است که به نیاکان مشترک اقوام ایرانی و هندی اطلاق شده است. کسی که وابسته و از تبار قوم آریا باشد آریایی، آریین یا آریان می‌نامند.

زبان آریایی

درباره زبان اصلی اقوام آریایی، اطلاعات مستندی وجود ندارد ولی زبان‌های پس از مهاجرت آنان که زبان‌های هند و اروپایی نامیده می‌شود، با یکدیگر قرابت و نزدیکی دارند.

زبان قوم آریایی هندوستان سانسکریت یعنی خوش ترکیب خوانده می‌شود که با زبان اوستایی همچنین پارسی باستان و زبان‌های اروپایی خویشاوندی دارد و این قرابت کمک زیادی به دانش زبان شناسی کرده است.

مثلا حرف «#؛ ه « در برخی از واژه‌های پارسی در برابر حرف «#؛ س « در سانسکریت قرار دارد: مانند واژه «#؛ هند « در برابر «#؛ سند « و مانند «#؛ هومه «، گیاه مقدس زرتشتیان که معادل «#؛ سومه «، گیاه مقدس هندوان است.

آیین قوم آریایی هندوستان، برهمایی بود که به برهما (Brahma) خدای هندوان اشاره می‌کند.

آیین برهمایی، شکل تکامل یافته آنیمیسم است. این آیین گونه‌ای فرهنگ، آداب و سنن اجتماعی است که با تهذیب نفس و ریاضت همراه شده و در تمدن و حیات فردی و جمعی مردم هندوستان نقش بزرگی داشته است.

مردم هند و ایران پیش از هجوم آریایی‌ها

پیش از مهاجرت آریایی‌ها به ایران و هند، مردم ایران و هند قومی کوتاه قامت و سیاه چرده بودند که فرهنگ و دین و مراسم مخصوص خود را داشتند و تمدن آنان در سطح تمدن بین النهرین بود.

این قوم در ایران تقریباً به طور کامل از میان رفتند، ولی در هندوستان به طرف جنوب آن کشور رانده شدند و اکنون به نام قوم دراویدی (Dravidians) شناخته می‌شوند و به نجس‌ها معروفند که توضیحش می‌آید.

حفاری‌های باستان‌شناسان در منطقه‌ای به نام «موهنجودارو» در کرانه رود سند (پاکستان)، آثار عظیمی از تمدن آنان را نشان داده است. از این کشفیات بر می‌آید که برخی از خدایان آیین هندو قبل از ورود آریاییان در هندوستان وجود داشته‌اند.

آیین هندوئیسم

آیین هندو (Hinduism) شکل تحول یافته‌ای از آیین برهمایی است که به تدریج در قرون هشتم و نهم به صورت کنونی در آمد.

هندوئیسم، هندوگرایی یا آئین هندو میلیون‌ها پیرو دارد. هندوگرایی پس از مسیحیت و اسلام سومین آیین بزرگ جهان است.

هشتاد درصد از جمعیت میلیاردي هندوستان پیرو آیین هندو هستند و حدود 30 میلیون نفر دیگر از پیروان هندوئیسم نیز در دیگر کشورها زندگی می‌کنند.

کتاب‌های مقدس

ادعیه و آیین‌های هندوان در مجموعه‌ای به نام وداها (Vedas) به معنای دانش، به زبان سانسکریت گرد آمده است و به آن شروتی (Sruti) یعنی مسموع لقب می‌دهند. بعدها علاوه بر وداها، برخی از کتاب‌های دینی دیگر مانند اوپانیشادها نیز شروتی نامیده شدند.

پژوهشگران تاریخ تصنیف وداها را بین 1400 تا 1000 ق. م می‌دانند، و بر این اساس سال‌های 1500-800 ق. م را دوره ودایی می‌خوانند.

چهار ودا وجود دارد:

1. ریگ ودا؛ یعنی ودای ستایش

2. یجور ودا؛ یعنی ودای قربانی

3. سام ودا؛ یعنی ودای سرودها

4. اتھرَو ودا؛ یعنی ودای اتھرَوان (نام نویسنده این ودا)

بعدها برهمنان شرح و تفسیرهایی بر وداها نوشتند.

همچنین کتاب‌های دینی، فلسفی، عرفانی و ادبی بی‌شماری در میراث فرهنگی هندوستان وجود دارد که به زبان‌های مختلف ترجمه شده که از جمله آنها «کلیله و دمنه» است.

یکی دیگر از کتاب بسیار معروف، بهگود گیتا یعنی سرود (خدای) مجید است که گاهی به تخفیف، گیتا نامیده می‌شود. این کتاب در باب اخلاص (Bhakti) سخن می‌گوید و در اهمیت کتاب یاد شده همین بس که به طور مکرر به هر یک از زبان‌های زنده جهان ترجمه شده و دست کم شش ترجمه فارسی از آن موجود است.

راز موفقیت گیتا در این است که می‌کوشد اثبات کند راه حقیقی نجات و رستگاری در طریقه اخلاص قرار دارد و برای بیان این امر از داستانی کمک می‌گیرد.

خدایان ودایی

هندوان به عده بی‌شماری از خدایان آسمانی و زمینی با اسما و صفات عجیب و غریب معتقدند و به آنها کرنش می‌کنند و برای هر یک بتخانه‌های با شکوهی می‌سازند.

این خدایان با هم خویشاوندی سببی و نسبی دارند و ویژگی‌های جسمی و روحی هر یک به تفصیل و با ذکر جزئیات در کتب مقدس و فرهنگ دینی هندوان آمده است.

اعتقاد به جلوه‌گری خدایان به شکل انسان و حیوان در ادوار مختلف، نیز بسیار جلب نظر می‌کند دسته بندی خدایان در ارتباط با طبقات اجتماعی نیز معهود است. برخی از معروف ترین خدایان هندو عبارتند از: اگنی (Agni) یعنی آتش؛ وارونا (Varuna) یعنی آسمان؛ ایشوار (Isvara) یعنی قادر (فرمانروای) متعال؛ رودرا (Rudra) یعنی وحشتناک؛ رام (Rama) یعنی دلپذیر؛ کریشنا (Krishna) یعنی آبی پر رنگ؛ یاما (Yama) یعنی ارباب ران؛ اشوین (Asvin) یعنی اسب سوار.

تبعیض عجیب طبقاتی در بین هندوان

حدود قرن ششم ق. م در اوج اقتدار روحانیان هندو (برهمنان) نظام طبقاتی شدیدی پذیرفته شد که مدت 2500 سال سایه سنگین خود را بر کشور پهناور هندوستان افکنده بود و هنوز هم بقایای آن وجود دارد.

پژوهشگران طبقات اجتماعی را کاست (Caste) می‌خوانند که واژه‌ای پرتغالی و به معنای نژاد است.

در این نظام چهار کاست اصلی وجود داشت:

1. برهمن (Brahmanas)، طبقه روحانیون؛

2. کشاتریاها (Kshatrias)، طبقه شاهان، شاهزادگان و جنگاوران؛

3. ویشیایا (Vaisyas)، طبقه بازرگان و دهقانان؛

4. شوذراها (Sudras)، طبقه کارگران.

معاشرت افراد یک طبقه با طبقات دیگر شرعا و عرفا ممنوع بود، به خصوص طبقه اخیر که هر گونه تماس، حتی نگاه کردن افراد طبقات بالا به این گروه، گناه کبیره شمرده می‌شد.

نچس‌ها (بومیان هندوستان)، فروتر و پست‌تر از هر گروه

فروتر از این چهار طبقه، بومیان غیر آریایی هندوستان بودند که نچس‌ها (Untouchables) نامیده می‌شدند.

افراد این طبقه به هیچ وجه حق نداشتند در محله‌های آن طبقات چهارگانه تردد کنند و هرگاه از باب ضرورت برای حمل زباله به اماکن آنان می‌رفتند، موظف بودند با صدای بلند حضور خود را اعلام کنند که مبادا نگاه افراد طبقات بالا به این گروه بیفتد. در این صورت، بیننده باید با غسل خود را طاهر و پاک می‌کرد.

داد و ستد نیز از راه دور، با گذاشتن پول در مکانی و تقاضای متاع با فریاد و اختفای کامل انجام می‌گرفت.

گوش دادن به تلاوت کتاب‌های مقدس نیز بر آنان حرام بود و اگر فردی از ایشان در این مورد استراق سمع می‌کرد، برای مجازات، سرب مذاب در گوش او می‌ریختند.

عجیب‌تر اینکه افراد طبقه نجس‌ها به این وضع خو گرفته، آن را حق می‌پنداشتند و باور داشتند که این تیره بختی زاییده بدکرداری آنان در زندگانی پیشین است که از طریق تناسخ آن را دریافت کرده‌اند.

هرگونه اقدامی برای کم کردن فاصله طبقات چهارگانه (و حدود 2000 طبقه فرعی که به تدریج در ضمن آن چهار طبقه پدید آمده) و دفاع از نجس‌ها، خلاف شرع و غیرمقبول بود. خوشبختانه این سنت اجتماعی در سال 1955 رسماً لغو شد و تنها جلوه‌هایی از آن باقی است.

تقدس رود گنگ

رود خروشان گنگ به معنای تندرو که در بخش بزرگی از هندوستان جریان دارد، از تقدس بالایی برخوردار است و غسل کردن در آن، به خصوص در شهر بنارس (Benares)، عبادتی مهم شمرده می‌شود. در یکی از این مراسم‌ها که هر دوازده سال یک بار انجام می‌شود در بهار 1377 حدود 10 میلیون هندو در آن شرکت کردند.

گل نیلوفر (Padma) نیز بسیار مقدس است.

پرهیز از آزار جانداران

پرهیز از آزار جانداران اصل مهمی است که تاکنون به شدت رعایت می‌شود.

این آموزه خوردن گوشت حیوانات را عملی غیر اخلاقی می‌داند و این مساله اثر عجیبی بر شیوه زندگی هندوان باقی گذاشته است.

زن وفادار به همراه شوهر فوت شده خود می‌سوخ

هندوان جسد مردگان خود را می‌سوزاند و خاکستر آن را بر روی گنگ بر باد می‌دهند.

سنت مذهبی این بود که هنگام سوزاندن جسد مرد فوت شده، همسر وی نیز به نشانه وفاداری میان توده‌های هیزم می‌خوابید و همراه شوهر می‌سوخ و برای تشویق زنان به این امر به وی لقب ستی (Sati) به معنای بانوی وفادار و بافضیلت عطا می‌شد.

اگر احیاناً زنی تاب و تحمل این فداکاری را در خود نمی‌یافت پس از مرگ شوهر موی سر خود را می‌تراشید و جلای وطن می‌کرد.

اصول دین هندو

اصول دین هندو عبارت است از اعتقاد و احترام به کتاب‌های باستانی و سنت‌های دینی برهمنان و پرستش خدایانی که به ظهور آنها در دوره‌های قدیم عقیده دارند.

اعتقاد به تناسخ و رعایت مقررات طبقات اجتماعی در معاشرت و ازدواج، همچنین احترام به موجودات زنده، مخصوصاً گاو از اصول آن دین است.

احترام به گاو

هندوان گاو را مقدس‌ترین حیوان می‌دانند و مجسمه آن را در منازل و معابد و میادین شهرها نصب می‌کنند.

گاوها در خیابان آزادانه راه می‌روند و حتی میوه و سبزی‌های مغازه‌ها را می‌خورند. راه‌بندان ایجاد می‌کنند بدون اینکه کسی مزاحمشان شود.

خوردن گوشت گاو و استفاده از پوست آن ممنوع است و هنگامی که گاوی می‌میرد، آن را با مراسم مذهبی به خاک می‌سپارند. احترام

به گاو به سایر حیوانات و حشرات نیز گسترش پیدا کرده است.

نوشیدن ادرار گاو و سرگین آن برای تبرک و تطهیر درونی معمول است و هندوان گاهی برای به دست آوردن ادرار گرم و تازه گاو، ظرف به دست در مراتع دنبال گاوها راه می‌افتند و ساعت‌ها منتظر می‌مانند.

لفظ «Om» (Om) برای هندوان بسیار تقدس دارد و در عبادت، آن را با طنین مخصوصی تکرار می‌کنند و از سویی اسم اعظم الهی به شمار می‌رود.

ادامه دارد ...

کتابنامه این یادداشت

1. بهار، مهرداد، ادیان آسیایی، نشر چشمه

2. بهگود گیتا

3. توفیقی، حسین، آشنایی با ادیان بزرگ، انتشارات سمت

4. حکمت، علی اصغر، تاریخ ادیان، انتشارات ابن سینا

5. شایگان، داریوش، کتاب ادیان و مکتبهای فلسفی هند، انتشارات دانشگاه تهران

6. ناس، جان بی، تاریخ جامع ادیان، ترجمه علی اصغر حکمت، انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی

7. وداها

8. هیوم، رابرت ای، ادیان زنده جهان، ترجمه عبدالرحیم گواهی، دفتر نشر فرهنگ اسلامی